

Landskonferanse for stedsutvikling 2007

Hvordan arbeider vi med universell
utforming hos Fylkesmannen i Buskerud?

Ved rådgiver Jorunn Skram Trømborg
Miljøvern avdelingen

Fylkesmannens roller:

- Være kongens og regjeringens øverste representant i Buskerud
- Følge opp Stortingets og Regjeringens vedtak og mål gjennom årlige oppdrag og tildelingsbrev
- Føre tilsyn med kommunene, bedrifter og andre organisasjoner
- Drive veiledning og kontroll
- Være klageinstans for kommunale vedtak

Fylkesmannen i Buskerud

21 kommuner

Totalareal - 14 927 km²
- herav vann - 1 071 km²

Innbyggere kommunevis
pr. 1.1. 2006:

Drammen	57 759
Ringerike	28 197
Kongsberg	23 315
Lier	21 874
Nedre Eiker	21 653
Røyken	17 594
Øvre Eiker	15 825
Modum	12 585
Hurum	8 913
Hole	5 307
Ål	4 662
Hol	4 500
Gol	4 404
Nes	3 524
Sigdal	3 501
Nore og Uvdal	2 597
Flesberg	2 529
Krødsherad	2 127
Hemsedal	1 947
Rollag	1 414
Flå	998
Sum Buskerud	245 225

Fylkesmannens oppdrag på universell utforming 2006

- **Medvirke til at hensynet til universell utforming og tilgjengelighet for alle ivaretas i planleggingen**
- **Formidle innhold i T-5/99: Tilgjengelighet for alle**
- **Bidra til at helsehensyn i sterkere grad trekkes inn i samfunnsplanleggingen**
- **Vurdere UU i konsekvensutredninger**
- **Ta initiativ til utvikling av strategi for UU i fylket sammen med fylkeskommunen og fylkets råd for funksjonshemmede**
- **Være støttespiller for kommunene**
- **Rapportere til DN på valgt strategi, erfaringer og oppnådde resultater pr. 31.8.**

Bakgrunn:

Det kongelige miljøverndepartementet
Det kongelige kommunal- og regionaldepartementet
Det kongelige sosial- og helsedepartementet

Rundskriv
T-5/99 B

Tilgjengelighet for alle

**St.meld. nr. 40 (2002-03)
Nedbygging av
funksjonshemmende
barrierer**

**Regjeringens handlingsplan
for økt tilgjengelighet for
personer med nedsatt
funksjonsevne**

Organisering av plansaker i en planoval

- Møte hver 14. dag
- Saksbehandlere fra de fleste avdelinger
- Samkjøring av uttalelser til fylkesplaner, kommuneplaner, kommunedelplaner og større reguleringsplaner
- Prinsipielle drøftelser av planfaglig karakter
- Miljøvernavdelingen fremmer flest innsigelser og påklager flest dispensasjonsvedtak
- Miljøvernavdelingen bruker T-5/99 aktivt og har i praksis fått ansvaret for UU i plansaker

Miljøvern avdelingens sjekklister i plansaker

- Store urørte naturområder, inkl. snaufjell
- 4 villreinstammer
- Områder med vann og vassdrag, verna vassdrag
- Biologisk mangfold (nøkkelbiotoper, rødlista)
- Viktige friluftsområder
- Naturlandskapet

Fylkesmannen i Buskerud

- Verneområder
- Kulturlandskapet
- Kwartærgeologi
- Støy
- Barn og unge
- Handel, service og senterstruktur, tettstedsutvikling
- Kysten, Oslofjorden
- Samordnet areal- og transportplanlegging
- **Universell utforming**

Uttalelser i plansaker

- Til varsel om oppstart
- I oppstartsmøter
- Til planprogram ved KU
- Til ordinære høringer av planer og konsekvensutredninger
- Til dispensasjoner
- Variasjoner blant kommunene (Nedre Eiker har krav om UU i k-planen. Laget infobrosjyre)

Eksempler på uttalelser

”Fylkesmannen vil understreke at kommune og utbygger har plikt til å ivareta hensyn til universell utforming og tilgjengelighet for alle. Vi ber derfor om at det i bestemmelser om utforming av bebyggelse og anlegg tas med krav til dette, jf. rundskriv T-5/99 Tilgjengelighet for alle.”

Fylkesmannen i Buskerud

”Fylkesmannen vil påpeke at hensyn til universell utforming og tilgjengelighet for alle ikke er ivaretatt i dette forslaget. Topografien på stedet gjør det ikke mulig for rullestolbrukere å ta seg fram til friarealet/lekeplassen. Det er viktig å synliggjøre og styrke de funksjonshemmedes interesser i planlegging etter plan- og bygningsloven. På bakgrunn av dette vil vi varsle innsigelse til et planforslag som ikke legger til rette for at alle grupper får tilgang til grøntområder og lekeplasser rundt boligen.”

”Vi ber derfor om at det i fellesbestemmelsene tas med krav til dette, jf. rundskriv T-5/99 Tilgjengelighet for alle. Vi har innsigelse til reguleringsbestemmelsene pga. mangelfull bestemmelse om universell utforming.”

Hovedprinsipper – felles for fylkesmannen og fylkeskommunen

- Utbyggingsmønster - Ny utbygging til eksisterende sentra
- Helhetlig politikk i kommuneplan, generell bestemmelse om universell utforming
- Tilgjengelighet skal i utgangspunktet oppnås gjennom hovedløsningen
- Bestemmelser om utforming av bygg, anlegg (lekeplasser) og uteoppholdsarealer
- Rekkefølgebestemmelser

Fylkesmannen i Buskerud

- God atkomst til:
 - uteområder og lekeplasser
 - off. transport
 - off. bygninger
 - gangveier
 - møteplasser
- Opparbeide en del friluftsområder og turveier med nærhet til de største befolkningskonsentrasjonene og tilgang på offentlig transport
- Sammenhengende transportsystem med gode forhold for fotgjengere

Ris bak speilet?

INNSIGELSE

Hvis arealplanen legger opp til fysiske løsninger som ikke ivaretar hensynene til tilgjengelighet, vil det etter en helhetsvurdering kunne utløse innsigelse fra fylkesmannen. Vil også gjelde manglende eller mangelfulle bestemmelser.

Utfordringer

- Trenger tips til gode, konkrete bestemmelser
- Hva kan kreves av bestemmelser på ulike plannivå?
 - Bestemmelser i alle planer?
 - Bør krav i TEK inn i reg. og beb. planer?
- Fortetting med kvalitet? Eldre boligstrøk..
- Nye byggområder utenfor tettsted for å bevare markagrensa
- Bebyggelsesplaner til eldre reguleringsplaner
- Terskel for innsigelse?
 - Hva er godt nok? UU alene? Sammen med RPR barn og unge, SATP, fylkesdelplan for handel-, service- og senterstruktur
- Sluttkontroll og ferdigattest? Pbl § 99

Eksempel

- En kommune har vedtekt om krav til minste uteoppholdsarealer, leikeplasser mv og har innført kvalitetskrav til leikeplasser og uteoppholdsarealer:

”Leikeplassene skal ha tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelse og for deler av anlegget skal det legges vekt på universell utforming”

”Felles uteoppholdsarealer skal ha tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelse”

Fylkesmannen i Buskerud

Fylkets arbeid med stedsutvikling

- Godt samarbeid med Fylkeskommunen og Fylkesrådet for funksjonshemmede (forprosjekt, årlige seminarer, årlig handlingsplan)
 - Visjon: ”Buskerud skal bli det beste fylket å bo i for personer med funksjonshemming”
- Fylkeskommunens og Fylkesmannens uttalelser i plansaker er sammenfallende
- Fylkesplanen vektlegger stedsutvikling, økt bolyst og barn og unges velferd
- Økt bolyst skal oppnås gjennom økt tilgjengelighet til off. bygninger, uteområder og transportmidler
- Stedsutvikling spenner fra overordnet samfunnsplanlegging til detaljert fysisk utforming
- Fokus både i byer og i forbindelse med reiseliv i små kommuner i øvre del av fylket
- Vi ønsker økt medvirkning fra interesseorganisasjoner

Oppsummering

Det foreligger mange statlige og regionale føringer for en god tettstedsutvikling:

- Fdp for handel-, service- og senterstruktur
- RPR for samordnet areal og transportplanlegging
- RPR for barn og unge
- Plan og bygningsloven (+ ny lov?)
- Rundskriv, stortingsmeldinger, håndbøker
- RPR for universell utforming?

Vi trenger økt kunnskap for å være gode og konkrete veiledere i plansammenheng